

NORMAL

ANLIK

e-ISSN: 2717-7378

DiJITAL DERGi

SAYI:18 KISIM:2

FINDIK POLİTİKAMIZ HAKKINDA YAZMAYACAĞIM

— Murat Ülker Yazdı —

Yeni bir fındık
üretim modeli

Yazan: Prof. Dr. Mehmet PALA
Araştırmacı-Yazar

İKİ
GÖRÜŞ

Popülizme ve siyaset kurumunun seçmen
odaklı uygulamalarına son verilmeli!

Yazan: Edip Sevinç
Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı

Fındık Politikamız Hakkında Yazmayacağım

Yazan: Murat Ülker

Fındık politikamız her yıl, bilhassa yerel politikaya kurban giden bir savrukluğa sahne olmaktadır.

Fındık, ülkemizin tek kalemde en önemli ihraç ürünlerinden biri. Hatta Türkiye’imizde her yıl neredeyse tüm dünyanın ihtiyacından fazlası hasat edilegeldiği için de, pek özel bir durumda. Bu kadar müstesna bir pozisyonumuz olmasına rağmen, yine de fındık politikamız her yıl bilhassa yerel politikaya kurban giden bir savrukluğa sahne olmaktadır.

Zaten bu belirsizlikler, halen bir ‘futures and options’ın (vadeli işlem ve opsiyon piyasasının) dahil olduğu bir borsa ve antrepoculuğunun olmaması, komşu havza ülkeleri hariç Amerika ve Avrupa’daki diğer ülkeleri

kendi ihtiyaçları fevkinde fındık yetiştirmeye yöneltmektedir. Yetkili ve yetkisiz ağızlardan çıkan “ben Alman’ın çocuğuna ucuz fındık yedirtmem” gibi doğrudan belli milli unsurları ve firmaları hedef alan beyanlar ticaretimizde onulmaz yaralar açmaktadır.

Eklerde size iki arkadaşımın makalesini iletıyorum; biri akademisyen, diğeri sanayinin içinden duayenler. Tabii ki fikirlerinde çelişkiler var. Ama zaten “hakikat güneşi, fikri çatışmadan doğar” demişler.

Bu arada pek güncel bir habere de bu [linkten](#) ulaşabilirsiniz.

Bence iyi niyet ve hedef birliği olduktan sonra değişik görüşlerin sahiplerinin, menfaat çatışması içerisindeki grupların birbirleriyle anlaşamamaları kabil değildir. Aksi halde zaten anlaşmak istemeyeceklerdir.

Bazı basit ve gerekli bilgiler konusunda ise hemfikir olmalıyız:

- Arz/talep dengesi ve fiyat oluşum mekanizması
- Verimli ve kaliteli üretim
- Tedarik zincirinde rekabetçi üstünlük
- Fındık bahçesi sahiplerinin beklentilerinin gerçekçi olması

Okuyanların da bu başlıklar altında yorumlamasını bekliyorum.

Yeni bir fındık üretim modeli

Yazan: Prof. Dr. Mehmet PALA
Araştırmacı-Yazar

“

Fındık konusu her yıl hasat döneminde açıklanacak olan taban fiyat nedeniyle Türkiye'nin gündemine gelmekte. Açıklanan fiyat genelde fındık üreticisini tatmin etmemekte ve tartışma 1-2 hafta sürmekte. Daha sonra fındık ülke gündeminden düşmektedir. Öteden beri süregelen fındığın sorunları da bir türlü çözülememektedir.

”

Bunun için fındık sorunlarına stratejik ve bütünsel (holistik) bir anlayışla bakmak gerekmektedir.

Fındık toplamda 4 milyon kişinin doğrudan veya dolaylı olarak geçimini temin ettiği Türkiye'nin en önemli tarımsal ürünlerinin başında gelmektedir. Toplamda 700 bin hektar alanda yıllık ortalama 650-700 bin ton kabuklu fındık üretilmektedir.

“

Fındık üretiminin ve ihracatının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bu sorunlara çözüm bulunması için akılcı politikalara ihtiyaç vardır.

”

Türkiye’de üretilen fındığın %85’i de ihraç edilmektedir. Nitekim 2021 yılında 344 bin ton fındık ihraç edilmiş ve bu ihracattan da 2,26 milyar dolar gelir sağlanmıştır. Türkiye dünya fındık üretimi ve ticaretinde %70 gibi çok önemli bir pay almaktadır. Böylece fındık, hem sosyal ve hem de ekonomik açıdan ülkemizin stratejik bir ürünü olmaktadır.

Fındık aynı zamanda insan sağlığı için de önemli bir besin kaynağıdır. Bileşiminde bulunan yağ asidi (oleik asit), besin lifleri, B1, B6 ve E - Vitaminleri, düşük sodyum içeriği, önemli bakır, magnezyum ve potasyum kaynağı olarak ve biyoaktif bileşenleri nedeniyle de sağlıklı beslenmede önemli bir yeri vardır.

Gerek sosyo-ekonomik ve gerekse sağlık açısından bu denli önemli bir ürün olan fındığın üretiminde, hasat ve depolanmasında, işlenmesinde ve pazarlanmasında çözüm bekleyen sorunlar bulunmaktadır.

“

Ordu’da fındık bahçelerinin sahiplerinin %70’i Ordu ili dışında yaşamaktadır. “Çiftçi” tanımının yeniden yapılması ve fındıktan elde edilen gelirin üreticiler için yan gelir olmaktan çıkartılması gerekmektedir.

”

Fındık tarımının sorunları

Fındığın sorunlarının odağına fındık üreticisi konmalıdır. Fındık üreticisinin çoğunluğunun asıl işi fındık üretimi değildir.

Türkiye’de fındık üretim verimliliği çok düşüktür. Doğu Karadeniz Bölgesi’nde fındık verimi dekar başına sadece 65 kg’dır. Türkiye ortalaması ise 90-95 kg’dır. Buna karşılık ABD’de, dekar başına 280 kg verim alınmaktadır.

Fındık bahçeleri özellikle Ordu, Giresun ve Trabzon bölgelerinde yaşlanmış (80-100 yıl) ve verimleri çok düşmüştür. Bu bahçelerin yenilenmesi gerekmektedir. Bu nedenle üretici de yeterli gelir elde edememektedir.

Gerekli bakımı yapılmayan, verimi düşük ve sahipleri uzakta bulunan bahçeler nasıl bir model uygulama ile verimli ve kazançlı bir duruma getirilebilir?

Yeni bir fındık üretim modeli

Fındık bahçelerinin ortalama büyüklüğü 5 dekar olarak verilmektedir. Bu kadar küçük ölçekli fındık bahçelerinde verimli üretim yapmak mümkün olamamaktadır. Yeni bir üretim modeli ile fındık bahçe alanları birleştirilerek üretim yapılmasına imkan sağlanacaktır. Bu bağlamda mülkiyet bazlı ortaklık yerine, gelir ortaklığını esas alan bir üretim modeli uygulanacaktır. Böylece fındık bahçelerinin bakımı iyileşecek, girdi maliyetleri de düşecektir.

Bu modelde öncelikle bölge belediyelerinin öncülüğünde “Birleşik Fındık Üretim Şirketleri” kurulacak. Fındık üreticileri kendi aralarında da bu modele uygun şekilde organize olabileceklerdir. Bu şirketlere katılım isteğe bağlı olacak ve fındık üreticileri bir çatı altında toplanacaktır.

Böylece fındık üretim ölçekleri büyüyecek, üretim kalitesi ve verimi artacak ve maliyetler düşecektir. Modern tarım teknolojilerinin (gübreleme, tarımsal mücadele, sulama, hasat sonrası işlemler) kullanıldığı bu yeni modelde verim önemli ölçüde yükselecek ve birim alandan sağlanan gelir de artacaktır.

“

**Dekardan sadece 90 kg fındık üretimi,
bu uygulanacak modelle 200 kg'a yükselecek ve
fındık üreticisinin geliri de 2 katına çıkacaktır.**

”

Bu modelde “Block Chain” sistemi uygulanacak, gelir ortaklığı yaptığı kuruluşta her üretici bu modelde ürün ve para hareketlerini izleme imkanına sahip olacaktır. Böylece üreticiler için şeffaf, denetlenebilir ve güvenilir bir sistem kurulmuş olacaktır.

Bu aşamada üretim artışına ölçülebilir hiçbir yararı olmayan fındık alan desteği de kaldırılacak ve yerine bu yeni modele dayalı yeni devlet teşvikleri uygulamaya konulacaktır.

Bu modeli, kooperatif modeli ile karıştırmamak gerekmektedir. Türkiye'deki kooperatif sistemi iyi çalışmamaktadır. Kooperatiflerde yeterli ve etkili bir denetim söz konusu değildir. Bu nedenle de kooperatif üyelerinin işleyişe güvenleri yoktur.

Kırsalda yaşlanma, şehirleşme, farklı iş alanlarına geçme ve kentlere göç, fındık üretim bölgelerindeki demografik yapının değişmesine yol açmıştır. Göçü önlemek için fındıkta mutlaka sürdürülebilir bir üretim ve fiyat politikası uygulanmalıdır.

Fındık hasadı ve depolanması

Hasat sırasında ortaya çıkan ortalama 150-170 bin ton zuruf, atık olmak yerine ekonomik fayda sağlanabilecek yeni ürünlere dönüştürülmelidir. Fındığın uygun koşullarda depolanması önem taşımaktadır. Fiyat istikrarının ve kalitenin korunmasında önemli fonksiyon üstlenecek olan lisanslı depoculuk uygulaması yaygınlaştırılmalıdır.

Depolama, ürünü koruma amacından başka "stratejik" bir depolama sistemidir. Böylelikle ülke içerisinde ve uluslararası piyasalarda bir arz-talep istikrarı sağlayacaktır. Fındıkta kalite kaybının önlenmesi ve fiyat istikrarının sağlanması için üretim miktarları da gözetilerek 100.000 ton kapasiteye ulaşacak lisanslı depoculuk sistemi özellikle desteklenmelidir.

“

Burada da kolayca görüleceği gibi dünyanın en büyük fındık üreticisi ve ihracatçısı olan Türkiye, katma değeri yüksek fındık ürünlerini bugüne kadar üretememiş ve hak ettiği geliri sağlayamamıştır.

”

Fındığın işlenmesindeki sorunlar

Fındık kırma ve kavurma tesislerinin 2 milyon ton civarında kurulu kapasiteye sahip olduğu belirtilmektedir. Bu kapasitenin, ihtiyacın 4-5 katı düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun, zarar verici bir rekabete dönüştüğü ve bunun da kalitenin düşmesine neden olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle yeni kırma ve kavurma tesislerinin kurulması desteklenmemelidir.

Son ihracat verilerine göre çiğ fındık ihracatında kilogram başına ortalama fiyatın 6,41 dolar, beyazlatılmış / kavrulmuş fındıkta fiyatın 7,22 dolar ve fındık unu / kıyılmış fındık ortalama ihraç fiyatının 6,37 dolar olduğu anlaşılmaktadır.

Fındık ihracatının %58'inin çiğ fındık olduğu ve beyazlatılmış / kavrulmuş fındığın da %41'lik bir pay aldığı belirtilmektedir.

“

Fındık, bileşiminde bulunan besin öğeleri nedeniyle insan sağlığı için önemli bir üründür. Bu nedenle fındık kullanılarak insan sağlığı için fonksiyonel özellikler taşıyan gıda ürünlerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede ülkemizin var olan bilimsel ve teknolojik alt yapısı kullanılmalıdır.

”

Ayrıca fındık tarımı, işlenmesi, yan ürünlerinin (fındikkabuğu 350 bin ton), zu-
ruf (150 bin ton) ve fındık zarının (3 bin ton) değerlendirilmesi için Ar-Ge pro-
jeler hazırlanmalı ve desteklenmelidir.

Bu bağlamda TÜBİTAK'ın Gebze'de bulunan Türkiye Gıda İnovasyon Merke-
zi'nin yeni pilot tesisleri, modern laboratuvarları ve uzman kadrosundan ya-
rarlanılmalıdır. Fındık İhtisas Üniversitesi olarak belirlenen Giresun Üniversite-
si'nin koordinatörlüğünde bu tarımsal ve teknolojik çalışmalar yürütülmelidir.

Fındığı pazarlarken, rakip ürünleri badem ve cevizi iyi takip etmek gerek

Fındık dünyada esas olarak gıda sanayi üretiminde kullanılmakta, fındığa olan ihtiyaç her yıl artmakta ve 30'a yakın ülkede fındık üretimi yapılmaktadır. Bu ülkeler arasında İtalya, İspanya, ABD, Şili, Gürcistan, Azerbaycan ve Çin'i saymak mümkündür. Bu nedenle üretimimizi sürdürülebilir bir şekilde artırmamız öncelik taşımaktadır.

“

Badem ve ceviz konusunda çok sayıda bilimsel yayın bulunmaktadır. Ancak fındık konusunda o kadar fazla bilimsel yayın yoktur.

”

Bu nedenle dünyada badem ve ceviz tüketimi artmaktadır. Nitekim International Nut Council / INC'nin verilerine göre 2007 – 2019 yılları arasında dünyada badem ve ceviz tüketimi sırasıyla %114 ve %144 artmıştır. Buna mukabil aynı dönemde fındık tüketim artışı ancak %32 düzeyinde kalmıştır. Bu da bize fındık konusunda ciddi çalışmalar yapmamız gerektiğini göstermektedir.

“

Fındık üretimi ve ihracatını sürdürülebilir kılmak için dünya pazarlarına güven verici politikalar oluşturulmalıdır. Asıl önemlisi fındık politik bir ürün olmaktan çıkarılmalıdır.

”

Fındık taban fiyatını belirlerken ve ihracatını yaparken dünya pazarlarındaki gelişmeler ve değişimler dikkate alınmalıdır. Fındığın hem iç ve hem de dış pazarlardaki rakip ürünleri olan badem ve ceviz gibi ürünlerin yakından takip edilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de yılda 100-150 bin ton kabuklu fındık tüketilmektedir. Sağlıklı bir besin olan fındığın yurtiçi tüketiminin arttırılması için toplumu bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Finansman kaynakları neler olabilir?

Gerek yeni fındık üretim modeline finansal desteğin sağlanması ve gerekse Ar-Ge çalışmalarına destek verilmesi ve fındığın iç ve dış pazarlarda tanıtımı için gerekli kaynağın fındık ihracatından alınacak olan %1'lik bir fonla sağlanabileceği düşünülmelidir. Bu yolla ilk aşamada 20 milyon dolar kaynak yaratmak mümkündür. Ayrıca devletin tarım destekleri de bu amaçla kullanılabilir.

“

Son Söz: Dünyada fındık üretiminde ve ticaretinde lider ülke olarak, fındık konusuna yeni bir anlayışla, yoğun Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları yaparak, know-how birikimi sağlayarak dünyadaki konumumuzu korumak ve geliştirmek için ciddi çalışmalar yürütülmesinin gerekli olduğunu anlamalıyız.

”

Popülizme ve siyaset kurumunun seçmen odaklı uygulamalarına son verilmeli!

Yazan: Edip Sevinç

Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı

Sn. Murat Bey,
2006 dan beri sürdürdüğüm görevlerim süresince (Fındık İhracatçıları Birliği Başkanlığı, Türkiye Fındık Sektör Kurulu Başkanlığı, Fındık Tanıtım Kurulu Başkanlığı, Türkiye İhracatçıları Meclisi ve Türkiye Tanıtım Gurubu Yön.Kur. Üyelikleri) devlete ve ilgili pek çok kesime verdiğimiz raporları içeren geniş bir dosyayı da kısa bir zamanda tarafınıza arz edeceğim.

Öncelikle fındık ülkemizin net ihracat girdisi sağlayan ürünlerinden biridir.

Yıllık 2-2,5 Milyar USD civarındaki net döviz girdisi başlangıçta az görülse de bu değer başta otomotiv olmak üzere ithalata dayalı diğer yüksek montanlı ihracat kalemlerinin net girdisine yakındır.

Öte yandan fındık, çok geniş bir coğrafi alanın neredeyse (özellikle Doğu Karadeniz) tek ürünü olması nedeni ile siyaset kurumunun özel ilgi ve müdahalelerine açıktır.

Bölgedeki sanayi ve istihdam da büyük oranda fındığa dayalıdır.

Konu başlıkları üzerinden giderek görüşlerim şöyledir:

“

Fındık üretiminin elbette tarımsal sorunları vardır. Ancak bunların içinde hepsini etkileyen iki temel parametre; miras hukuku ile ilgili müdahalelerin zamanında yapılmamış olması nedeni ile arazilerin bölünerek küçülmesi ve önce göçler nedeni ile fındık tarımı yapılan bölgelerde yaşayan nüfusun azalması, yaşlanması ve yeni yaşam koşulları nedeni ile gençlerin konuya ilgisinin bulunmamasıdır.

”

Küçük arazilerden (fiyat ne olursa olsun) geçim sağlanamayacağı için artık fındık üretimi kısmen kendi haline kalmış, özellikle de arazi sahiplerinin (genellikle Doğu Karadeniz’de) bölge dışında yaşaması nedeni ile bu durum daha da katmerlenmiş durumdadır.

Ağaçların yaşlandığı doğrudur. Ancak sökülüp yenilenmesi beş yıllık bir süreci gerektirdiği için bu işlem uygulamada ancak yeni dikim alanları için mümkündür.

Bu da fındık üretiminin düz ovalara kaymasına sebep olurken Batı Karadeniz ve Bafra’da üretim hızla artmakta, buradaki verim ise 150 kg/dekardan aşağı düşmemektedir.

“

Ne var ki halâ mevcut bahçelerin bakımı, gübre ve ilaçlanması ile verim artışı mümkün olup, bunun uygulanabildiği bahçelerde 250-300 kg/dekar verime çıkılabilmektedir.

”

“

Block Chain ve Birleşik Fındık Üretim Şirketleri önerisi yerindedir. Bu görüşü 2006'dan beri dillendirmekteyiz. Ancak bunun için popülizmi ve basındaki alışılmış sol jargonu yenebilecek güçlü bir siyasi irade gereklidir. Tersine siyaset kurumu küçük dokunuşlar ile kolay yönetebileceği seçmen kalabalıklarını, üretimi verimli yönetecek güçlü şirketlere tercih etmektedir.

”

Halbuki, sisteme profesyonel üretim firmaların girmesi, mevzuatın buna uygun hale getirilmesi ile verimin ve üretici gelirinin artması yanında tarımda eğitimli gençlerin istihdamı gerçekleştirilecektir.

Şili ve ABD'deki başarı (ve hatta yakın gelecekte Azerbaycan'da da tekrarlanacak olup) özellikle Ferrero tarafından diktirilen ve alım garantisi verilen bahçeler sayesinde.

Buralarda artan üretimler ile Ferrero Amerika Kitasındaki talep artışını garantilemek istemektedir.

Ancak bu işin profesyonel şirketler yerine belediyeler ile yapılabileceğini düşünmek doğru değildir.

“

Fındıkta en hayati konu bize göre %85'i ihraç edilen ve net girdi sağlayan bir ürünün tamamen siyaset kurumu tarafından yönlendirilmeye çalışılması ve arz ve talep dengesinin hiçe sayılması yanında, ayrıca bu kavramdan toplumsal olarak nefret edilmesidir.

”

Halbuki, ekonomide arz ve talep dengesini yenebilecek bir güç mevcut değildir. Bu büyük hata nedeni ile üretici ve seçmen kesiminin sadece yüksek fiyat verilerek memnun edilmesi tercih edilmektedir.

Bunun sonucunda fındık tüketimi içerde azalmakta, dışarıda ise birkaç büyük ve marka sahibi firma dışında alıcı sayısının azalması yanında mevcut sadık alıcıların kapasiteleri de düşmektedir. Yeni fındıklı ürün Ar-Ge çalışmaları azalırken özellikle unlu mamuller sektöründe ve Noel için mix nut paketlerinde fındığın yerini badem ve diğer alternatif yemişler almıştır.

Çünkü başta İtalya, ABD ve Şili olmak

üzere hiçbir yerde maliyet 1 USD'dan fazla değildir. Bu durum rakiplere bir kilo başına 2USD kâr bırakmaktadır ki böyle bir kazanç hiçbir üründe mevcut değildir. Türkiye'nin üretim tekeli konumu son yıllarda %65'in altına gerilemiştir. Fındık alım fiyatını dolara endeksli hale getirmek tam bir felakettir ve sektörün sonunu hazırlayabilir.

Peki Türkiye'de maliyet nedir? Bu tam bir komedi. Her kafadan bir ses çıkmakta, Tarım Bakanlığı ise susmaktadır. Bundan önceki Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli'ye Miami'de INC Kongresi sırasında "yeryüzünde maliyeti belli olmayan tek ürünün Türk Fındığı olduğunu" söyledim ancak sessiz kaldı. Sonraki 4 yıl da hep sustu.

“

En vahim sonuç ise; nereden çıktığı bilinmeyen 3 USD Kabuklu Fındık Fiyatı paradigması yüzünden Türkiye dışında hızla büyüyen rakip ülkelerdeki üretim alanları yakın bir felaketin habercisidir.

”

Bana göre bu maliyet hiçbir zaman 1 USD'dan fazla olmadı. Belki bu son dönemde 1 - 1,5 USD aralığında olabilir. Halbuki, ABD 5 yılda 150.000 ton, 10 yılda 250.000 ton üretim planlarken, Şili de 100.000 tonun üzerine çıkmayı hedeflemektedir. İtalya'da bile basın geleneksel tarım alanlarının fındık bahçesine dönüştüğünden şikayet etmektedir. Neden acaba? Geliyor gelmekte olan diyebilir miyiz, bilemem. Ama bu durumun Türk Fındığı ve üreticisi için çok yakın olduğu kesin. Üstelik Mehmet Pala Hocanın doğru verdiği badem ve cevizdeki tüketim artışları yanındaki fındığın durumu daha da içler acısıdır.

“

İhracatçıların Avrupa dışındaki fındık tanıtım çalışmaları önce durmuş, şimdi de imkansız hale gelmiştir. Zaten FTG dahil tüm sektörel tanıtım gurupları kapatılmış, yerine kurulan benim de YK Üyesi olduğum Türkiye Tanıtım Grubu ise korkunç bir bürokrasi girdabında önce boğulmuş sonra da kapatılıp, parasına da el koyulmuştur.

”

Halbuki, Avrupa dışındaki ülkeler fındığı tanımıyor, bilakis bademi, cevizi ve diğer yemişleri tanıyor ve tüketiyorlar. FTG 20 yıllık büyük bir çaba sayesinde Çin'de başarılı olmuş idi.

Hocanın tamamen anlamsız bulduğu alan bazlı destek, 2009 yılında yaşanan ve TMO Stoklarında 695.000 ton kabuklu fıındık kalması ile sonuçlanan büyük felâket sonucunda biz ihracatçıların önerisi ile başlatılmış idi.

O dönem bu destek 150 TL/dekar karşılığı ve dekara 100 kg verim üzerinden 1 USD/kg ürün fiyat desteğine tekabül ederken bugün 170 TL/Dekar karşılığı 0,09 USD/kg ürün fiyat desteği karşılığı çok komik bir seviyededir.

“
Öncelikle siyaset kurumu bu desteğin neden verildiğini açıklamadı. Üretici de bunu bir lütuf olarak kabul edip bütün lokal politikacı ve basınla birlikte tekrar fiyat desteği beklentisine girdi.

2015’de ise serbest piyasa tuz buz oldu. Bugün ise alan bazlı destek elbette bir şey ifade etmiyor. Ancak bir serbest piyasa argümanı olarak kullanılabilse idi, iyi tarım uygulamalarının yanında birçok başka hususlarda mücadele için de faydalı olabilirdi. Devlet fiyat desteğinden vazgeçmesinin mümkün olamayacağına anlayınca, bu desteği kadük hale getirdi.

AR-GE Çalışmaları için TÜBİTAK adres olamaz. Doğru adres fiyat istikrarı sağlanması ile çikolata şekerleme sektöründeki mevcut firmalar ve onların iş birliği yapacağı profesyonel kurumlardır.

2016 yılında FTG ve Şekerli Mamuller Tanıtım Gruplarının birlikte organize edilip, TÜGİS'in moderatörlüğünü yaptığı çok geniş olarak yerli çikolata, şekerleme sektörümüzün katıldığı çalıştayın sonuç bildirgesindeki en çarpıcı satır; **"tüketicilerin fındıklı ürünleri çok beğendiği, yüksek oranda talep ettiği ancak sanayicilerin sürekli artan istikrarsız fiyatlar yüzünden bu ürünlere girmeyi riskli bularak istekli olmadığı"** şeklinde idi. Bu durum aynen bugün de geçerlidir.

Ayrıca sürekli yükselen fiyatlar piyasada hileli fındık ürünlerinin dolaşmasına neden olmakta ve bu durum sanayinin bütün iyi niyetine rağmen nihai ürün kalitelerinde istenilen seviyelere ulaşılmasına da engel teşkil etmektedir.

Uluslararası para politikaları ve fındığın dış alım gücünde çok etkin olan €/Ş paritesindeki € aleyhine değişim önemli bir engeldir ama kimsenin umurunda değildir.

Fındık kabuğu ve fındık yeşil zulufların sanayi ve benzer yerlerde kullanılması sektörü ve dinamiklerini tanımayanların, özellikle de fındık kabuğu ile yerel halkın ilişkisini bilmeyenlerin hayalidir. Sektöre ilk girdiğim 1978'den beri bunlar konuşulur.

"Türk Fındığı Kalitelidir" söylemi bir şehir efsanesidir. Sanayi için sadece fındık vardır.

Türkiye'nin üstünlüğü tedarik, lojistik ve fiyattadır. Bu zincir kırılır ise sonuç hüsran olur.

“

Son söz: Ülkemiz için tek yol dünya fındık tüketimini “Türk Fındığı” kaynaklı olarak arttırmaktır. Bunun için de öncelikle popülizme ve siyaset kurumunun seçmen odaklı uygulamalarına son verilmesi gerekmektedir. Serbest piyasa kuralları uygulanırsa tüm sorunları en mükemmel şekilde çözer. Devlet çok yüksek rekolteli yıllarda destek vermek isterse bunu kesinlikle fiyat dışı mekanizmalar ile kolaylıkla yapabilir.

”

Saygılarımla
Edip Sevinç

Murat Ülker

Murat Ülker, Ülker aile şirketinin ikinci nesil yöneticisidir. İlk olarak 1984 yılında Yıldız Holding bünyesine katılmış, babası Sabri Ülker'in yerini almadan önce yıllar içinde çeşitli işletmeler kurmuş, yönetmiş ve başarılı olmuştur. Genel müdür yardımcılığı ve ardından genel müdürlük görevlerini üstlendi. İcra komitesi üyesi ve gruptaki çeşitli şirketlerin yönetim kurulu üyesi olarak, dönüm noktası olan bir dizi yatırıma liderlik etti. Murat Ülker, 2000 yılında icra kurulu başkanı oldu ve sekiz yıl başkanlık yaptı. 2008 yılında Yönetim Kurulu Başkanı oldu.

29 Ocak 2020 itibarıyla Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini Ali Ülker'e devreden Murat Ülker, Yıldız Holding'e bağlı şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği görevini aktif olarak sürdürmektedir. Halen pladis ve GODIVA Chocolatier Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Murat Ülker, modern sanata ve hat sanatına olan ilgisi ile tanınır. Eşi ve üç çocuğuyla yelken yapmaktan ve seyahat etmekten hoşlanır.

ODUNPAZARI MODERN MÜZE - KARMA SERGİ, "YAS VE HAZ"

OMM açılışının 3'üncü yıl dönümünü, yerli ve yabancı 38 sanatçıyı bir araya getirdiği "Yas ve Haz" başlıklı karma sergi ile 7 Eylül 2022 tarihinde karşılamaya hazırlanıyor. İnsan olmaya dair mutluluk, beğeni, üzüntü, öfke, korku, şaşkınlık, iğrenme, küçümseme ve utanç gibi duygularla birlikte aynı bedende yas ve haz gibi çelişkili halleri de eşzamanlı olarak mümkün kılan tüm mekanizmaları odağına alan sergi, resimden fotoğrafa, heykelden video ve yerleştirmeye kadar uzanan çeşitli disiplinlerde üretilmiş eserlere yer veriyor.

Yer: Odunpazarı Modern Müze - OMM - **Tarih:** 7 Eylül 2022 - 30 Temmuz 2023

FİLMEKİMİ BAŞLIYOR

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV)

tarafından 21. kez düzenlenen

Filmekimi heyecanla beklenen

dopdolu programıyla 7-16 Ekim tarihlerinde

İstanbul'da sinemaseverlerle yeniden buluşuyor.

Merakla beklenen bol ödüllü filmleri izleyiciyle buluşturacak Filmekimi'nin

biletleri 4 Ekim'de satışa çıktı.

Detaylar ve bilet: [İKSV filmekimi](https://www.iksv.org.tr/filmekimi)

İKSV **filmekimi**

ALEXANDRE VALLURY KARMA SERGİ, “BEDENİN MÜCADELE ALANIDIR”

Agah Uğur Koleksiyonu'ndan seçilen eserlerin bir araya getirilmesi ile hazırlanan “Bedenin Mücadele Alanıdır” başlıklı sergi, Türkiye’den ve dünyadan kırktan fazla sanatçının elliye yakın eserini içeriyor. Halil Altındere’nin 12 yıl aradan sonra küratörlüğünü üstlendiği bu sergi, Türkiye ve dünyadan sanatçıların ele aldıkları gözetleme, gösteri, direniş, göç, cinsiyet politikaları, sınır, hafıza gibi can alıcı meseleleri görünür kılmayı hedefliyor. Sergi, 9 Eylül – 31 Ekim 2022 tarihleri arasında Tepebaşı’ndaki Alexandre Vallury binasının 2. ve 3. katlarında izleyiciyle buluşuyor.

Yer: Alexandre Vallury Binası

Tarih: 9 Eylül – 31 Ekim 2022

AKDENİZ GENÇLİK FESTİVALİ

Akdeniz Gençlik Festivali 13-14-15-16 Ekim’de! Bol eğlenceli ve de sanat dolu Akdeniz Gençlik Festivali’ne sen de gel, sen de müziğin, dansın ve eğlencenin zirvelerine ulaş!

Bilet: www.biletix.com

ANLIK NORMAL MÜZİK

Fındık Dalları - Mavi Işıklar

Söz Müzik: Anonim

KİTAP KÖŞESİ

Hayatın İpuçları 3

Zor Konuların Yalın Anlatımı – Murat Ülker

GODIVA ve pladis Yönetim Kurulu Başkanı, Yıldız Holding Yönetim Kurulu Üyesi Murat Ülker'in, kişisel blogunda ve LinkedIn profilinde yazdığı yazılar Sabri Ülker Vakfı Yayınları tarafından kitap haline getirildi.

Murat Ülker'in üçüncü ve en yeni kitabı Hayatın İpuçları 3'te, "Sürdürülebilir iş modelleri", "Çeşitli sektörlerde geleceğin nasıl şekilleneceği", "Beslenmeyle alakalı yanlış bilinenler" ve son olarak yazarın "Kişisel gelişim, toplum, din, sanat ve gezi notlarını" okuyacaksınız.

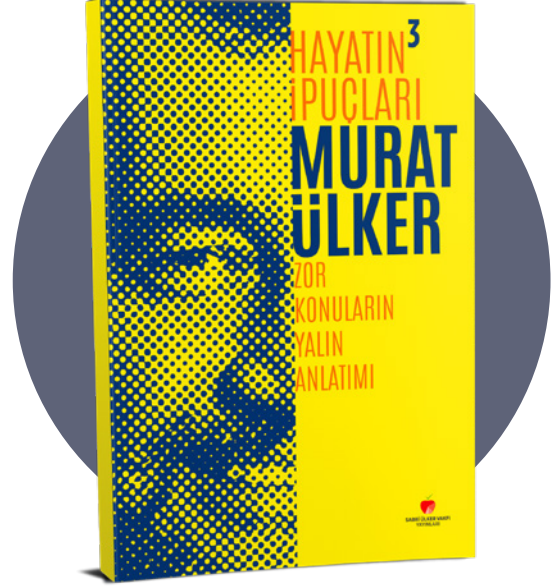
"Sürdürülebilir başarı için kurumlarımız hem her an makine gibi tıkır tıkır işlemeli ve değer üretmeli hem de çevreye uyum sağlayarak, başta insanın değişimine göre gerekli düzeltmeler yapılmalı."

Günümüzde 72 binden fazla çalışanıyla 4 Milyar nüfuslu bir coğrafyada faaliyet gösteren Yıldız Holding'i uluslararası bir şirkete dönüştüren başarılı iş insanı Murat Ülker, daha önce birinci cildi yayınlanan ve kısa sürede büyük ilgi gören yazılarına devam ediyor. Okuduğu metinlerden ya da katıldığı konferanslardan yola çıkarak kendi gözlem ve tecrübeleriyle zenginleştirdiği yazılarında hem başarılı olmasını sağlayan prensiplerin ipucunu veriyor hem de geleceğe dair pek çok öngöründe bulunuyor.

Hayatın İpuçları 2 kitabında "Kovid-19 sonrası dünya ekonomisinin yeni düzeni", "Yöneticilikte ve liderlikte modern yaklaşımlar", "Murat Ülker'in sanata duyduğu kişisel ilgisi ve eser yorumları" ve 'Otobiyografisi'ni ele alan Murat Ülker, "Hayatın İpuçları 3" kitabında dört farklı temayı ele alıyor.

• Sürdürülebilir İş Modelleri

İş dünyasında devam eden ve sürdürülebilir olması önemli başarılı iş modellerinin nasıl oluşturulması gerektiği anlatılıyor.

Yazar: **Murat Ülker**
Yayınevi: **The Kitap Yayınları**

• Geleceğin Dünyası

Bu bölümde çeşitli sektörlerde geleceğin nasıl şekilleneceğine dair fikir sahibi olacaksınız.

• Gıda Güvenliği

Gıda sektöründe oldukça tecrübeli olan Murat Ülker, beslenmeyle ilgili bilinen yanlışları ve gelecekte hayati sorunlardan biri olan "gıda güvenliği" ile ilgili önemli noktalara da vurgu yapıyor.

• Kişisel Notlar

Son bölümde yazarın kişisel gelişim, toplum, din ve sanat alanlarındaki görüşleriyle birlikte seyahat yazılarını da okuyacaksınız.

2021 yılının Temmuz ayında yayımlanan ilk kitabı "Hayatın İpuçları – Zor Konuların Yalın Anlatımı" ile Platin İş Kitapları Ödülleri'nden "Yılın En İyi İş Kitabı" ödülünü alan Murat Ülker, sıra dışı iş insanı profili çizerek, tecrübelerini ve beslendiği kaynakları bizlerle paylaşarak ufkumuzu açmaya devam ediyor.

ANLIK

NORMAL
DİJİTAL DERGI

Normal bir dijital dergi

Normal olan, boş kalınca bir şeyler okumak
Bazı anlarda da en önemli ihtiyaç doğru bilgiyi okumak
Okumak normal ama sıradan olmamalı
Anlık ortaya çıkan bilgi ihtiyacını normal bir şekilde karşılamak istedik
Bilgi vermek dışında tek derdimiz var, normal olmak, normalleşebilmek.
Sıradanlaşan anormallikleri anlatabilmek.
Normal derken ne kastettiğimizi aşağıda kısaca özetlemeye çalıştık ancak,
daha da kısası, ideolojik körlük barındırmayan demek yeterli.
Bu anlık bu kadar...

NEDEN ANLIK?

Şu anda neye ihtiyaç varsa ona cevap verdiği/vereceği için...
Anın ihtiyacı olan bilgileri içerdiği için...
O anlık ruh halimizin yansıması...
veya o anlık tepkimiz...

NEDEN NORMAL?

Normal olanın, olması gerekenin eksikliğini çektüğümüz için...
Popüler olan normal olandan uzaklaştığı için...
Popüler olana dair konuşulanlar normal olmaktan çıktığı için...
Moda, trend kelimelerinin tarif ettiği şeyler normallikten çok uzaklaştığı için...
Sıradanlaşan anormallikleri fark etmek gerektiği için...
Marjinallik normal sanılmaya başladığı için...
Normal olanlar, kendini marjinal sanmaya başladığı için...
Normal olanlar sesini kesip konuşmadığı için...
Marjinaller konuşup normalleştiği için...
Anormalin normalleşmesini anlatabilmek için...
Anormalliğin sıradanlaşması normal olmadığı için...
İdeolojik körleri okumaktan sıkıldığımız için...

Sahibi

Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık Eğitim ve
Araştırma Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
ve Genel Yayın Yönetmeni
Hilmi Atıl Ünal

Editör:
Nuray Günel / Lagalugacılar

Görsel Tasarım:
Serkan Korkmaz / Lagalugacılar

Dijital Altyapı ve Uygulama:
Lagalugacılar
www.lagalugacilar.com

İletişim Adresi

Kısıklı Mahallesi, Alemdağ Caddesi,
No:60 F Blok, Daire 7
Üsküdar / İstanbul

Tel: +90 0216 521 60 11

Email: info@normaldergi.com

Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık
Eğitim ve Araştırma Hizmetleri
Ticaret Anonim Şirketi

Ticaret Sicil No: 930524

Vergi Dairesi: Ümraniye VD.

Vergi No: 0012081908

Mersis No: 0001208190800001